

SİRKÜ : 2012/04
Konu : Genel Sağlık Sigortalılığı (1)

KAYSERİ
16/ 02 / 2012

Muhasebe, Personel Müdürlükleri'ne

Aşağıda 5510 sayılı Kanunun “**Genel Sağlık Sigortası**” hükümlerinin uygulama kapsamına **01.01.2012** tarihinden itibaren dâhil edilen kişilerin genel sağlık sigortalılığı hakkında bilgiler verilmiştir.

1- 01.01.2012 Tarihinden İtibaren G.S.S. Kapsamına Alınanlar

Bilindiği üzere 01.10.2008 tarihinden itibaren yürürlükte bulunan 5510 sayılı SSGSS (Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası) Kanununun 60 ıncı maddesinde kimlerin genel sağlık sigortalısı sayılacağı sıralanmış olup bunlardan **toplumun büyük bir kesimini oluşturan; işçi, esnaf ya da memur olarak Kanunun (4/a, 4/b ya da 4/c) maddeleri kapsamında sigortalı olarak halen çalışanlar, aynı statüde emekli olmuş kişiler, çalışmamakla birlikte isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödemekte olan kişilerle, bunların bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocukları, müstahak ise anne ve babaları ve yine ölen sigortalılardan dolayı gelir ya da aylık bağlanmış olan hak sahibi kişiler hakkında, 5510 sayılı Kanunun genel sağlık sigortasıyla ilgili hükümler 28.08.2008 tarih ve 26981 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış bulunan Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Yönetmeliği çerçevesinde sürdürülmektedir. Dolayısıyla yukarıda sayılan ve Kurumun genel sağlık sigortası imkânlarından zaten yararlanmakta olan bu kişilerin 01.01.2012 tarihinden itibaren ki süreçte yapmaları gereken hiçbir işlem bulunmamaktadır.**

Buna karşılık 5510 sayılı Kanunun gerek 60 ıncı ve gerekse diğer bazı maddelerindeki düzenlemeler uyarınca, çoğunluğu teşkil eden (yukarıda sayılan) kesimin dışında kalan ve önemli bir kısmı da işsiz olan ve bu nedenle sosyal güvencesi bulunmayan kişilerin (ki bunlar 18 yaş üzeri ile öğrenci olsalar bile 20 veya 25 yaşını aşmış olmaları nedeniyle sigortalı anne/baba üzerinden sağlık yardımı alamayan çocuklar, sosyal güvencesi olmayan ve de hiçbir işte çalışmayanlar, kısmî süreli çalışmaları nedeniyle her ay 30 günün altında prim ödeyenler ve yeşil kart sahipleri ile 1 yıldan fazla süredir Türkiye’de ikamet ediyor olmak şartıyla Türk uyruklu olmayan yabancıların) genel sağlık sigortalılığı, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden buyana 2 defa ertelenmiş ve **01.01.2012** tarihinden itibaren genel sağlık sigortalısı olmaları zorunlu kılınmıştır. Aslında kamuoyunda bu kesimin zorunlu genel sağlık sigortalılığının 3 üncü defa erteleneceği beklentileri de mevcut iken, beklentilerin aksine 28.12.2011 tarih ve 28156 sayılı Resmi Gazetede, Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Gelir Tespiti, Tescil ve İzleme Sürecine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yayımlanmış ve kısa bir süre sonra Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı’nca da “Yeşil kart devri ve genel sağlık sigortası tescil işlemleri” hakkında 17.01.2012 tarih ve 2012/02 sayılı genelge yayımlanmış bulunmaktadır.

Amaç, ülkemizde yaşayan tüm insanları bu zorunlu sigorta ile sağlık yönünden güvence kapsamına almaktır. Bu amaca yönelik olarak da (çalışanların ve emeklilerin dışında kalan) kesim için **01.01.2012** tarihinden itibaren yeni uygulamalar başlatılmıştır. Kimsenin “ben bu sigortadan yararlanmak istemiyorum” şeklinde bir keyfiyeti ya da seçeneği bulunmamaktadır! Örneğin çalışmayan ve bir sosyal güvencesi olmamakla birlikte özel sağlık sigortasına prim ödeyen bir kişi, hastalandığında prim ödediği özel sigorta şirketinin anlaşmalı olduğu sağlık kuruluşundan hizmet alacak olmasına ve dolayısıyla genel sağlık sigortası imkânlarından hiçbir zaman yararlanmayacak (en azından bu kararlılık ve iradede) olmasına rağmen, genel sağlık sigortalısı olmak ve her ay özel sağlık sigortasına ödediği primin yanı sıra gelir testinin sonucuna göre belirlenecek olan GSS primini de ödemek zorunda olacaktır.

Ayrıca zorunlu olarak “genel sağlık sigortalısı” olunması, mutlaka GSS primi ödeneceği anlamına da gelmemektedir. Çünkü “gelir testi” sonucunda aile içindeki kişi başına (ortalama) aylık gelir tutarının brüt aylık asgari ücretin 1/3 ‘ ünün altında olduğunun tespiti halinde prim ödenmesine mahal bulunmamaktadır. Bu durumdaki kişilerin GSS primleri devletçe karşılanacaktır.

2- Kimler Genel Sağlık Sigortalısı olmak zorundadır?

2.1- Çalışmayan eşin durumu

Zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olan kişinin ev hanımı olması nedeniyle hiçbir işte **çalışmayan eşinin de** zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olup olmayacağı, onun da ayrıca GSS primi ödeyip ödemeyeceği en çok merak edilen hususlardan biridir.

Bilindiği üzere normal olarak (4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında) sigortalı olan kişilerin çalışmayan eşleri, bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde ayrıca prim ödemeksizin genel sağlık sigortalısı hizmetlerinden yararlandırılmaktadır. Yani onlarda genel sağlık sigortalısıdır dersek yanlış bir ifade kullanmış olmayız. Aynı durum (zorunlu) genel sağlık sigortalılığında da söz konusudur. Yani (kadın veya erkek) eşlerden birisinin zorunlu olarak genel sağlık sigortalısına tescili yapıldığında, tescili yapılan kişinin çalışmayan eşi bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde sağlık yardımlarından yararlanabileceğinden onun da ayrıca GSS li olarak tesciline ya da GSS primi ödemesine mahal bulunmamaktadır.

Ancak bu durumun bir tek istisnası bulunmaktadır; bilindiği üzere 5510 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 4/b kapsamında (Bağ-Kur) sigortalısı olan kişilerin SGK ‘ ya 60 günlük prim tutarından daha fazla borcunun bulunması ve sigortalının borcunu ödememesi ya da taksitlendirmemesi halinde gerek kendisine ve gerekse bakmakla yükümlü olduğu kişilere yapılan sağlık yardımları Kurumca durdurulmaktadır. İşte bu durumda borçlu 4/b sigortalısının, çalışmayan eşi ile bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler, SGK dan yazılı talepte buldukları takdirde ayrıca genel sağlık sigortalısı olabileceklerdir. GSS primi ödeyip ödememeleri ise gelir testi sonucunda belirlenecektir.

2.2- Çocukların durumu

Aşağıdaki açıklamalarda 18 yaşın altındaki çocukların durumundan bahsedilmediği fark edilecektir. Çünkü 18 yaşın altındaki çocuklar, sağlık yardımları yönünden her halükârda devletin güvencesindedirler. Uygulamada zaten anne/babanın sosyal güvencesinin mevcudiyeti halinde çocuk 18 yaşını doldurduğu tarihe kadar bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde sigortalı anne ya da baba üzerinden sağlık yardımı almaktadır. 18 yaşından küçük çocuk anne ya da babadan birinin zorunlu olarak (primli veya primsiz) genel sağlık sigortalısı olması halinde de yine bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde sağlık yardımı alabilecektir. Bunlarda biryana, 18 yaşından küçük çocuk sağlık hizmeti sunucularına müracaat ederek muayene ve tedavi talep etmesi halinde bu kuruluşların, anne ya da babanın durumunu araştırmaksızın çocuğa sağlık hizmeti sunması zorunludur. Anne ve babanın hiç olmaması halinde de çocuğun Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu vasıtasıyla tescili yaptırılacak ve 18 yaşını dolduruncaya kadar da genel sağlık sigortalısından hizmet alması sağlanacaktır. (Son iki durumda olanların primleri devletçe karşılanacaktır.) Bu nedenle aşağıda sadece 18 yaşından büyük olan çocukların durumu ele alınmıştır.

2.2.1- (4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında) çalışan ya da emekli olmuş bulunan sigortalı anne ya da babanın bakmakla yükümlü olduğu kişi statüsünü kaybetmiş durumda olan çocukları genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır! Ancak kız çocuklarının ayrıcalığı bulunmaktadır.

Bilindiği üzere 5510 sayılı Kanun uyarınca (4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında) sigortalı olarak halen çalışmakta olan ya da emekli olmuş olan anne ya da baba üzerinden çocuklar; 18 yaşını, lise veya dengi öğrenim veya 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda belirtilen aday çıraklık ve çıraklık eğitimi ile işletmelerde mesleki eğitim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde ise (evlenmemiş olmaları kaydıyla) 25 yaşını dolduruncaya kadar

ve yine yaşları ne olursa olsun evlenmemiş olan (evlense bile sonradan boşanan) ve bu Kanuna göre malul sayılan çocuklar, sağlık yardımı alabilmekte yani belirtilen şartlara haiz olan çocuklar SGK'nın genel sağlık sigortası hizmetlerinden yararlanmaktadır. Ama çocuklar belirtilen kriterleri kaybettiklerinde aileleriyle aynı çatı altında yaşasalar bile sağlık hizmetlerinden yararlandırılmadığından, **bu durumda olanların 01.01.2012 tarihinden itibaren genel sağlık sigortalısı olmaları zorunlu hale getirilmiş olup, 2012 Şubat ayı sonuna kadar da gelir testi için yazılı müracaatta bulunmaları gerekmektedir.** (Yönetmelikte müracaat tarihinin en son 31.01.2012 olduğu açıklanmış ise de daha sonra GSS primi ödemesi gerekenlerin 2012 Ocak ayı primini zaten Şubat ayı sonuna kadar ödemek için süreleri olduğundan bahisle müracaatların da Şubat ayı sonuna kadar yapılabileceğine dair kamuoyuna açıklama yapılmıştır.)

2.2.1.1- Erkek çocukları

(4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında) sigortalı olan ve halen çalışan ya da emekli olmuş bulunan anne/babanın erkek çocuğu 18 yaşını tamamladığı tarihte öğrenim görmüyor ve hiçbir işte de çalışmıyor ise genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır. Dolayısıyla gelir testi için müracaatta bulunması gerekmektedir.

Erkek çocuk öğrenim görmüyorsa 18 yaşını tamamladığı tarihten itibaren, öğrenimde ise 20 yaşını doldurduğu halde halen lise veya dengi okulda öğrenime devam ediyor ve bir işte de çalışmıyorsa 20 yaşını tamamladığı tarihten itibaren, aynı şekilde 25 yaşını tamamladığı halde halen yüksek öğrenime devam ediyor ve bir işte de çalışmıyor ise 25 yaşını tamamladığı tarihten itibaren sigortalı anne ya da baba üzerinden sağlık yardımı alamayacağından, genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır. Dolayısıyla gelir testine müracaat etmesi gerekmektedir.

Örneğin lise mezunu olan ve ÖSS sınavını kazanamamış olan 19 yaşındaki erkek çocuk bir işte de çalışmadığı için lise mezuniyet tarihinden sonra zorunlu olarak genel sağlık sigortasını başlatıp her ay GSS primini ödemekte iken, daha sonra 21 yaşında ÖSS sınavını kazanıp yüksek öğrenime başladığı zaman yüksek okula kayıt tarihinden itibaren (yeniden) sigortalı anne ya da babası üzerinden sağlık yardımı alabileceğinden, genel sağlık sigortalılığı ve dolayısıyla GSS primi ödeme zorunluluğu da sona erecektir. Yüksek tahsile devam ettiği süre zarfında evlenmemiş olması kaydıyla, anne ya da babası üzerinden sağlık yardımı almaya devam edecektir. Ancak 25 yaşını doldurduğu tarihte yüksek öğrenime halen devam ediyorsa anne ya da baba üzerinden sağlanan sağlık yardımları durdurulacağından, 25 yaşını doldurduğu tarihten itibaren de genel sağlık sigortalısı olması zorunlu olduğundan gelir testine müracaat etmesi gerekecektir.

İşsiz ve de sosyal güvencesi olmayan kişilerin durumu aşağıda ayrıca ele alınmıştır. Ancak **01.01.2012 tarihinden sonraki dönemde işsiz olan ve dolayısıyla sosyal güvencesi olmayan anne ya da babadan birinin (zorunlu) genel sağlık sigortalısı olarak tescilli yapıldığında da 18 yaşından büyük (çalışmayan) erkek çocukların durumu yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde değerlendirilecektir.** Yani **18 yaşından büyük olup öğrenim görmeyen ve çalışmayan erkek çocuk ayrıca genel sağlık sigortalısı olmak zorunda olacaktır!** Öğrenim görenler de evlenmemiş olmaları ve çalışmamaları kaydıyla yukarıda belirtilen yaşları tamamlayıncaya kadar anne/baba üzerinden sağlık yardımı alabileceklerinden ayrıca genel sağlık sigortalısı olma zorunlulukları olmayacaktır.

Zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olma gerekliliğinin mutlaka GSS primi ödenmesi gerektiği anlamına gelmediğini bir defa daha hatırlatmada fayda mülâhaza olunmaktadır.

2.2.1.2- Kız çocukları

01.10.2008 tarihine kadar ki dönemde sağlıktan yararlanma hakkına sahip olan kız çocukları, öğrenim görüyor olsun veya olmasın, bekâr olmaları ve bir işte çalışmamaları kaydıyla yaş şartı aranmaksızın sigortalı anne/baba üzerinden sağlıktan yararlanabileceklerinden, 01.01.2012 itibaren ki dönemde ayrıca genel sağlık sigortalısı olmak zorunda değildirler. Ancak **01.10.2008 tarihinden sonra doğan ve halen sigortalı anne/baba üzerinden sağlıktan yararlanan kız çocukları ise ileride 18 yaşını tamamladıkları tarihte öğrenim görmüyor iseler, bekâr da olsalar çalışmıyor da olsalar**

artık sigortalı anne/baba üzerinden sağlık yardımı alamayacaklarından, genel sağlık sigortalısı olmaları zorunlu olacaktır!

5510 Sayılı Kanundaki kız çocuklarıyla ilgili (katı) düzenlemeler, 6111 sayılı (Torba) Kanunla yumuşatılmış ise de bu defada 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce 18 yaşını tamamlayan bekâr ve çalışmayan kız çocukları ile 18 yaşını 01.10.2008 tarihinden sonra tamamlayan bekâr ve çalışmayan kız çocukları arasında **ayrıcılık** yaratılmış idi. Buna göre 18 yaşını 01.10.2008 tarihinden önce tamamlayan kız çocukları, öğrenim görmeseler dahi bekâr olmaları ve bir işte çalışmamaları kaydıyla (4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında) halen çalışan ya da emekli olmuş bulunan sigortalı anne/baba üzerinden bakmakla yükümlü olunan kişi olarak sağlık yardımı alıyor olmalarına karşılık, 18 yaşını 01.10.2008 tarihinden sonra tamamlayan kız çocukları ise yukarıda belirtilen tahsil ve yaş şartlarına göre sağlık yardımı alabilmekte fakat tahsil görmemeleri halinde bekâr da olsalar çalışmıyor da olsalar, 18 yaşını tamamladıkları tarihten sonra sağlık yardımı alamıyorlardı!

Yasal düzenlemeler ve Kurumun uygulamaları bu yönde olduğundan **01.01.2012 tarihinden itibaren ki (zorunlu) genel sağlık sigortalılığı uygulamalarına ilişkin olarak yazılı ve görsel medyada yapılan yorum ve açıklamalarda çok kısa süre öncesine kadar haklı olarak;**

(4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında) halen çalışan ya da emekli olmuş bulunan sigortalı anne/babanın ve yine işi ve sosyal güvencesi bulunmadığından 01.01.2012 tarihinden itibaren zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olan anne/babanın 18 yaşını 01.10.2008 tarihinden önce tamamlamış olan kız çocuklarının bekâr olmaları ve de çalışmıyor olmaları kaydıyla, bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde sigortalı anne/baba üzerinden sağlık yardımı alabilecekleri ve bu nedenle de ayrıca genel sağlık sigortalısı olma zorunluluklarının bulunmadığı, buna karşılık 18 yaşını 01.10.2008 tarihinden sonra tamamlayan (ve bundan sonra da tamamlayacak olan) kız çocuklarının ise 18 yaşını tamamladıkları tarihte tahsil görmüyorlarsa bekâr da olsalar çalışmıyor da olsalar artık sigortalı anne/baba üzerinden sağlık yardımı alamayacaklarından, ayrıca genel sağlık sigortalısı olmalarının zorunlu olduğu ve dolayısıyla 2012 Ocak-Şubat ayları içinde "gelir testi" için müracaatta bulunmaları gerektiği yönünde yaygın şekilde açıklamalar yapılmış ise de uygulama bu yönde olmayacaktır! **Çünkü zorunlu genel sağlık sigortalılığı SGK ' nın kız çocuklarına bakışını esnetmiş hatta yumuşatmıştır!**

Genel sağlık sigortası uygulamalarıyla ilgili 50 soru ve yanıtlarına ilişkin **24.01.2012 tarihli SGK bildirisindeki 6 ncı sorunun yanıtında yasal dayanak belirtilmeksizin "01.10.2008 öncesi bakmakla yükümlü olunan kişi olarak sağlık yardımlarından faydalanan kız çocukları ise 1.Ocak.2012 tarihinden itibaren de sağlık yardımlarından, daha önce olduğu gibi sigortalı veya evli olmadığı sürece yaş şartı aranmaksızın faydalandırılacaktır."** Denilmiştir. Dolayısıyla SGK bildirisine göre örneğin, sigortalı anne ya da babanın 01.10.2008 tarihinde 17 yaşında olan bir kız çocuğu, 18 yaşını 01.10.2008 tarihinden sonra tamamlamış olmasına rağmen, 01.10.2008 tarihinden önceki dönemde sağlıktan yararlanmış olduğundan, bekâr olması ve bir işte çalışmaması kaydıyla, kaç yaşında olduğuna bakılmaksızın sigortalı anne/babası üzerinden sağlık yardımı alabileceğinden **01.01.2012 tarihinden sonraki dönemde de ayrıca genel sağlık sigortalısı olmak gibi bir mecburiyeti olmayacaktır.**

SGK bildirisinde de belirtildiği üzere kız çocuğunun yaşı önemli değildir. Önemli olan husus, kız çocuğunun **01.10.2008** öncesi dönemde sigortalı olan anne ya da babası üzerinden sağlık yardımlarından yararlanmış olmasıdır. Bu durumda, örneğin 01.10.2008 tarihinden önceki dönemde evli olması nedeniyle anne/baba üzerinden sağlıktan yararlanmamış olan bir kız çocuğunun daha sonra 2011 yılında eşinden boşandığını veya dul kalmasına rağmen ölen eşinden aylık bağlanamadığını farz edersek bu kız çocuğu 01.01.2012 sonrasında sigortalı anne/baba üzerinden sağlık yardımı alamayacaktır. Dolayısıyla zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olması gerekecektir!

Ama aynı anne/babanın 01.10.2008 tarihinden sonra doğmuş kız çocukları var ise bu kız çocuğu 18 yaşını tamamlayacağı tarihe kadar sigortalı olan anne/baba üzerinden sağlık yardımı alabilecek ve 18 yaşını tamamladığı tarihte ise öğrenim görmüyor ise sağlık yardımları durdurulacaktır. Bu tarihten itibaren bekâr da olsa bir işte çalışmıyor da olsa, ayrıyeten genel sağlık sigortalısı olması zorunlu olacaktır.

Aynı şekilde **01.01.2012** tarihinden itibaren örneğin işsiz ve de sosyal güvencesiz olma nedeniyle zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olan anne ya da babanın 01.10.2008 den sonra doğmuş olan kız çocuklarının da 18 yaşını tamamlayacağı tarihe kadar anne baba üzerinden bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde sağlık yardımı alabileceğini ama 18 yaşını doldurduktan sonra tahsil görmüyorsa, bekâr da olsa bir işte çalışmıyor da olsa anne/babadan ayriyeten zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olması gerektiğini ifade edebiliriz. Yine aynı anne/babanın 01.10.2008 tarihinden önceki dönemde sigortalı çalışmalarının olduğunu ve dolayısıyla 01.10.2008 tarihinden önce doğmuş ve o dönemde anne/baba üzerinden sağlık yardımı almış bulunan kızlarının da (bugün için 18 yaşından büyük olsa bile) çalışmaması ve bekâr olması kaydıyla anne/baba üzerinden sağlık yardımı alabileceğini dolayısıyla 01.01.2012 sonrasında ayriyeten genel sağlık sigortalısı olması gerekemeyeceğini de ifade edebilmekteyiz. Ama aynı anne/babanın bugüne kadar hiçbir işte çalışmadığını ya da sigortalı olarak çalışmadığını farz edersek 18 yaşından büyük kız çocuklarının 01.10.2008 öncesi dönemde sağlıktan faydalanmış olması söz konusu olmayacağına göre 01.01.2012 tarihinden itibaren zorunlu genel sağlık sigortalısı olan anne/baba üzerinden 18 yaşından büyük bekâr ve de çalışmayan kız çocuğu sağlık yardımı alabilecek midir? SGK bildirisine göre anne/baba üzerinden hiçbir zaman sağlık yardımı almamış olan bu kız çocuğunun ayriyeten genel sağlık sigortalısı olması zorunlu olacaktır.

2.3- Sigortalının işi ve sosyal güvencesi bulunmayan anne/babasının durumu

5510 Sayılı Kanun uyarınca sosyal güvencesi bulunmayan anne/babanın (4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında) halen çalışan veya emekli olmuş bulunan sigortalı oğlu veya kızı üzerinden sağlık yardımı alabilmesi, **her türlü kazanç ve irattan elde ettikleri gelirin aylık asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocukları üzerinden de sağlık yardımı almıyor olmaları kaydıyla** mümkün olmaktadır. Örneğin sigortalı evlâdı üzerinden sağlıktan yararlanan anne/babanın bir şekilde, her türlü kazanç ve irattan elde ettikleri gelirlerinin aylık asgari ücretin net tutarından fazla olduğunun tespiti halinde sigortalı olan oğlu ya da kızı üzerinden bakmakla yükümlü olunan kişi statüsündeki sağlık yardımları durdurulacaktır! Ya da bu tespit henüz müracaat safhasında yapılmış ise sağlık yardımları (hiç) başlatılmayacaktır! Dolayısıyla **her iki durumda da anne/baba zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olacaktır. Daha açık ifadeyle biri genel sağlık sigortalısı olarak tescil edilecek diğeri de onun üzerinden bakmakla yükümlü olunan kişi (eş) statüsünde sağlık yardımı alabilecektir.** Ancak tescil olunan kişi mutlaka GSS primi ödeyecektir!

2.4- İşsizlerin durumu

Hiçbir işte çalışmayan ve dolayısıyla sosyal güvencesi bulunmayan kişilerin genel sağlık sigortalısı olmaları zorunludur. Bu kişiler SGK tarafından re'sen tescil edilecektir.

01.01.2012 tarihi itibarıyla herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayan ve de hiçbir işte çalışmayan kişiler, Kurum tarafından 5510 sayılı Kanununun (60/g) bendi kapsamında re'sen genel sağlık sigortalısı olarak tescil edilecektir. Bu kapsamdaki kişilerin adreslerine bugünlerde **gelir testi** yaptırmaları için **gelir testine müracaat bildirim belgesi** gönderilecektir. Bu belgeyi tebliğ ederek (alan) kişilerin, tebliğ tarihinden itibaren **en geç 1 ay içinde** ikametlerinin bulunduğu yerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına (eski adıyla yeşil kart bürolarına) başvurmaları gerekmektedir. Ancak işsiz ve sosyal güvencesiz kişiler illâki bu belge ya da yazının tebliğini beklemeksizin, doğrudan **gelir testi için** ikametlerinin bulunduğu yerdeki vakıflara kendiliklerinden de başvurabileceklerdir.

(Kendiliğinden gelir testine müracaatta bulunmayan ya da Kurumca tebligat yapıldığı halde gelir testine gitmeyen kişiler hakkında nasıl bir işlem yapılacağı, gelir testine ilişkin bundan sonraki sirkülerimizde ele alınacaktır.)

Hiçbir işte çalışmayan ve sosyal güvencesi de bulunmayan kişilerin **gelir testi** sonucuna göre primli veya primsiz olarak genel sağlık sigortalılığı tescil edilen kişilerin işlemlerinin tekemmülünden sonra **gerek primsiz olarak genel sağlık sigortalılığı tescil edilenler ve gerekse primli olarak tescil edilenlerin** (en az 30 gün prim ödeme halinin mevcut olup olmadığı araştırılmaksızın) **bizzat kendileri ile birlikte;**

Çalışmayan eşi, 18 yaşından küçük çocukları ile tahsilde ise evli olmamaları kaydıyla 18 yaşından büyük çocukları (yukarıda belirtilen öğretim ve yaşları tamamlayana kadar) ve yine yaşına bakılmaksızın evli olmayan ve bu Kanuna göre malûl sayılan çocukları ile sosyal güvencesi bulunmayan ve her türlü kazanç ve irattan elde ettikleri gelirleri aylık asgari ücretin net tutarından daha az olan ve diğer çocukları üzerinden de sağlık yardımı almayan anne/babası bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde genel sağlık sigortası hizmetlerinden faydalanıp sağlık yardımı alabileceklerdir. Dolayısıyla **bakmakla yükümlü olunan kişi statüsündeki kişilerin de ayrıca genel sağlık sigortalısı olma zorunlulukları bulunmamaktadır.**

2.5- Kısmî süreli olarak (ayda 30 günden az) çalışanların durumu

Ticarî taksilerde, dolmuşlarda, servis araçlarında şöfer olarak çalışan veya firmalarda başka görevlerde kısmî süreli olarak çalışan veya çağrı esasına dayalı olarak çalışan veyahut da ev hizmetlerinde süreksiz olarak çalışan kişiler, ay içindeki eksik günlerini isteğe bağlı sigortalı olarak 30 güne tamamlamıyor iseler, bu takdirde zorunlu genel sağlık sigortalısı olmak ve her ay eksik günlerinin GSS primini ödemek zorundadırlar! Aksi takdirde gerek kendileri ve gerekse bakmakla yükümlü olduğu kişiler Kurumun sağlık hizmetlerinden yararlandırılmayacaklardır!

Ancak ay içinde 1'den fazla işyerinde kısmî süreli olarak (part time) çalışan kişinin bu işyerlerinden her ay Kuruma bildirilen gün sayıları toplamı 30 günden az değil ise bu takdirde genel sağlık sigortalısı olmasına mahal bulunmamaktadır.

Kısmî süreli (part-time) çalışan kişi emekli ise; yani kısmî süreli çalışmaları için her ay adına SGDP ödeniyorsa bu takdirde de eksik günler için genel sağlık sigortalısı olmasına mahal bulunmamaktadır. Çünkü bu kişiler emekliliklerinden dolayı zaten sağlık güvencesine sahiptir. Dolayısıyla ayrıca GSS li olmak ve eksik süreler için GSS primi ödemek zorunda değildirler.

Kısmî süreli olarak her ay 30 günden az çalışan kişilere tavsiyemiz; bu kişilerin zorunlu genel sağlık sigortasına tescil yaptırarak eksik günleri için sadece GSS primi ödemek suretiyle sağlıktan yararlanma yerine isteğe bağlı sigortalılığı tercih etmeleri tavsiyeye şayan görülmektedir. Tercihlerinin bu yönde olması halinde ay içindeki eksik günler için biraz daha fazla prim ödemeleri gerekecektir. Buna karşılık hem kendileri ve hem de bakmakla yükümlü oldukları kişiler sağlık hizmetlerinden yararlanabilecek ve hem de isteğe bağlı sigortalı olarak (her ay 30 güne) tamamlanan süreler, 4/a sigortalılığı kapsamında geçmiş hizmet olarak emeklilik işlemleri sırasında dikkate alınacaktır! Yani isteğe bağlı sigortalılığı tercih etmeleri halinde emeklilik yönünden gün kayıpları olmayacaktır.

2.6- Yeşil kartlıların durumu

Yeşil kart sahipleri vize sürelerinin dolduğu tarihten itibaren GSS li olmak zorundadır. Ancak GSS primi ödeyip ödemeyecekleri gelir testi sonucuna göre belirlenecektir.

3816 Sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanuna göre yeşil kart sahibi olan ve **01.01.2012** tarihinden sonra da vizesi (hak sahipliği) devam eden kişiler, vize süresi doluncaya kadar genel sağlık sigortası kapsamında bu zamana kadar olduğu gibi sağlık yardımı almaya devam edeceklerdir. Dolayısıyla vize süreleri doluncaya kadar yapacakları bir işlem bulunmamaktadır. Vize süresinin sona erdiği tarihten itibaren ise **en geç 1 ay içinde** ikametgâhın bulunduğu yerdeki (SYDV) Vakıflara **gelir testi için** yazılı müracaatta bulunulması gerekmektedir. Gelir testi sonucuna göre yeşil kart sahibi kişinin ailesi içinde kişi başına düşen (ortalama) aylık gelir tutarının aylık asgari ücretin 1/3 ünden az olduğunun tespiti halinde yeşil kartlı kişi vize süresinin sonundan itibaren primsiz olarak genel sağlık sigortalısı olacaktır. Bu vb. GSS lilerin primleri devletçe karşılanacaktır. Gelir testi sonucuna göre yeşil kartlının ailesi içindeki kişi başına aylık gelir tutarının aylık asgari ücretin 1/3 ünden fazla olduğunun tespiti halinde ise belirlenen gelir miktarına göre hesaplanan GSS priminin ödenmesi zorunlu olacaktır.

Vize süresinin sona erdiği tarihten itibaren 1 ay içinde gelir testine müracaat etmeyen yeşil kartlılar SGK tarafından re'sen GSS li olarak tescil edilecektir. Ancak bu takdirde her ay mutlaka GSS primi ödeyeceklerdir!

2.6- 65 Yaş veya özürlü aylığı alanların durumu

2022 Sayılı Kanuna göre 65 yaş veya özürlü aylığı alanlar, herhangi bir vize ve gelir testi işlemine tabi tutulmaksızın aylık aldıkları sürece kendileri ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler 5510 sayılı Kanununun (60/c-3) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı olduklarından primsiz olarak sağlık yardımı alabileceklerdir.

2.7- Türkiye’de oturma izni bulunan yabancıların durumu

Türkiye’de bir yıldan fazla süredir yaşayan ancak kendi ülkelerinde sağlık yardımlarından yararlanma hakkı bulunmayan yabancılar da 5510 sayılı Kanununun (60/d) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmışlardır. Bu kişilerin doğrudan SGK müdürlüklerine müracaat etmeleri gerekmektedir. Çünkü gelir testine tabi tutulmayacaklar ve aylık gelirlerinin asgari ücretin 2 katı olduğu mülahazasıyla her ay GSS primi ödeyeceklerdir.

Türkiye’de oturma süresi 1 yıldan az olanlarla kendi ülkelerinde sağlıktan yararlanma hakkı bulunanların genel sağlık sigortalısı olma zorunluluğu bulunmamaktadır.

3- Durumları özellik arz eden kişilerin genel sağlık sigortalılığı

3.1- Emeklilik için gerekli prim ödeme gün sayısını tamamlamış olmakla birlikte yaş şartından dolayı bekleyenler bir işte çalışmadıkları takdirde genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır!

Emeklilik için gerekli gün ve yıl şartını tamamlamış ancak yaş şartından dolayı beklemek durumunda olan ve bu nedenle işten ayrıлып çalışmayan kişilerin 5510 sayılı Kanununun (60/g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı olmaları zorunludur. Gelir testi sonucuna göre bunların GSS primleri ya devlet tarafından karşılanacak ya da kendileri (aile içindeki kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarına göre hesaplanacak prim tutarını) ödemekle yükümlü olacaklardır. Dolayısıyla bu durumdaki kişilerin gerek kendileri ve gerekse bakmakla yükümlü oldukları kişiler, emekli aylığının bağlanacağı tarihe kadar ki (birkaç ay veya birkaç yıllık) sürede primli veya primsiz olarak Kurumun genel sağlık sigortası hizmetlerinden yararlanabileceklerdir.

3.2- İşten ayrılan ve yeni bir işte çalışmaya başlamayan bir kişi ne zaman genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır?

İşsizlik ödeneğine ya da isteğe bağlı sigortalılığa başvurulmaması ve de çalışan eş üzerinden sağlıktan yararlanma imkânının olmaması kaydıyla bu süre 1 ile 100 gün arasında değişmektedir.

5510 Sayılı Kanununun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalının kendisi ile bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmeleri için “sağlık hizmet sunucusuna başvurdukları tarihten önceki son 1 yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası primi ödeme gün sayısının olması” şarttır.

Aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre de “genel sağlık sigortalısı sayılanlar zorunlu sigortalılıklarının sona erdiği tarihten itibaren 10 gün süreyle genel sağlık sigortasından yararlanabileceklerdir. Ancak sigortalılık niteliğinin yitirildiği tarihten (yani 10 uncu günün sonundan) itibaren geriye doğru 1 yıl içinde sigortalının 90 günlük zorunlu sigortalılık prim ödeme gün sayısı var ise sigortalılık niteliğinin yitirildiği tarihten itibaren (10 uncu günden sonra da) 90 gün süreyle bakmakla yükümlü olduğu kişilerde dahil sağlık hizmetlerinden yararlandırılacaklardır. Yani sonuç olarak geriye doğru 1 yıl içinde 90 günlük prim ödeme gün sayısının mevcut olması halinde, işten ayrılan sigortalının kendisi ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin toplam (10 + 90 =) 100 gün süreyle Kurumun genel sağlık sigortası hizmetlerinden yararlanma hakkı bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan (ya da çıkarılan) kişi yeni bir işe başlamadığı, işsizlik ödeneğine ya da isteğe bağlı sigortalılığa başvurmadığı takdirde:

İşten ayrıldığı tarihten önceki son 1 yıl içinde en az 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının mevcut olmaması halinde (örneğin son 1 yıl içindeki ilk işinde 25 gün çalıştıktan sonra işten çıkan ya da çıkarılan 4/a kapsamındaki) sigortalının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlıktan yararlanma hakkı bulunmadığından işten ayrılma tarihini takip eden ilk günden itibaren GSS li olması zorunludur.

İşten ayrılma tarihinden önceki son 1 yıl içinde en az 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısı mevcut olmakla birlikte 90 günlük prim ödemesinin olmaması halinde ise sigortalının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin işten ayrılma tarihinden itibaren ki 10 günlük sürede sağlıktan yararlanma hakkı bulunduğundan, işten ayrılma tarihini takip eden 11 inci günden itibaren GSS li olması zorunludur.

En az 90 günlük (veya daha fazla) prim ödeme gün sayısının mevcudiyeti halinde ise sigortalı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, işten ayrılma tarihinden itibaren ki 100 günlük sürede sağlıktan yararlanma hakkı bulunduğundan, işten ayrılma tarihini takip eden 101 inci günden itibaren GSS li olması zorunludur.

Ancak bu kişinin eşinin de çalışmıyor olması gerekmektedir. (Kadın veya erkek fark etmez) eşi çalışıyor ise bu takdirde eşi üzerinden "bakmakla yükümlü olunan kişi" statüsünde sağlık yardımı alma hakkı bulunduğundan yukarıda açıklanan zorunluluğa tabi olmayacağı da unutulmamalıdır.

Yukarıdaki açıklamalar 4/a, 4/b ve de 4/c kapsamındaki (eşi çalışmayan) sigortalıların hepsi için de geçerlidir.

3.3- Raporlu olunan sürelerde, yıllık izinde geçen sürelerde (kadın sigortalıların) doğum öncesi ve doğum sonrası çalıştırılmalarının yasak olduğu sürelerde zorunlu genel sağlık sigortalısı olunmayacaktır.

İş sözleşmesinin devam ettiği bu sürelerde kişiler normal sigortalılıklarından dolayı genel sağlık sigortası hizmetlerinden zaten yararlandıklarından bu sürelerde ayrıca GSS li olmaları zorunluluğu bulunmamaktadır.

3.4- 4/a kapsamındaki sigortalılar bir takvim yılı içerisinde 1 ayı aşan ücretsiz izin sürelerinde genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır!

5510 Sayılı Kanununun 67 nci maddesinin beşinci fıkrasında aynen, "4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların ayrıca bir takvim yılı içerisinde toplam bir ayı aşmayan ve işverenlerince de belgelendirilen ücretsiz izin sürelerinde genel sağlık sigortalılıkları devam eder" denilmiştir. Dolayısıyla bir takvim yılı içerisinde bir aydan sonraki ücretsiz izin sürelerinde ise GSS li olunarak prim ödenmesi zorunlu olacaktır.

Bu düzenlemenin kayıt dışı çalıştırmaya azaltıcı etkisi olacağı muhakkaktır. Ancak aynı maddenin dördüncü fıkrasındaki düzenleme ile de çelişkilidir? Çünkü işten ayrılan sigortalının geriye doğru 1 yıl içinde en az 90 günlük prim ödemesinin bulunması halinde (10 + 90 =) 100 gün daha sağlıktan yararlanma hakkı bulunduğuna ve dolayısıyla 100 günlük sürede GSS li olma zorunluluğu bulunmadığına göre iş sözleşmesi askıda olan ücretsiz izin sürelerinde de sigortalının geriye doğru 1 yıl içinde 90 gün prim ödemişliği var ise en az 90 gün daha sağlıktan yararlandırılıp 90 günden sonra ki ücretsiz izin günlerinde GSS li olmasının zorunlu tutulması, hem hakkaî olur ve hem de dördüncü fıkradaki düzenlemeyle de çelişkili olmazdı diye düşünülmektedir?

3.5- İşsizlik ödeneği veya kısa çalışma ödeneği alanların da genel sağlık sigortalısı olmaları zorunludur. Ancak bunların gerek tescil işlemleri ve gerekse prim ödemeleri İŞKUR tarafından sağlanacaktır.

Tahmin olunacağı üzere işsizlik ödeneği alma süresi sona eren kişiler bu sürenin sonundan itibaren GSS li olmak zorunda olduğundan derhal gelir testine müracaat etmeleri gerekir!

3.6- Özel sağlık sigortasına prim ödeyen kişiler de ayrıca genel sağlık sigortalısı olmak ve GSS primi ödemek zorundadır!

Sirkülerimizin başlangıcında 1 inci maddedeki “genel sağlık sigortalılığı zorunludur” bölümünde bu konu örnek olarak ele alınmış ve açıklama yapılmıştır.

3.7- SGK ‘ ya 60 günlük prim tutarından daha fazla prim vb. borcu bulunan ve borcunu ödemeyen ya da taksitlendirmeyen 4/b (Bağ-Kur) sigortalısı ile bakmakla yükümlü olduğu kişilere yapılan sağlık hizmetleri Kurum tarafından durdurulmaktadır! İşte bu durumda borçlu 4/b sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişiler, Kurumdan talepte buldukları takdirde genel sağlık sigortalısı olabilecek ve dolayısıyla primli ya da primsiz olarak sağlıktan yararlanabileceklerdir.

Bu konuda yukarıda (2.1) inci maddede açıklama yapılmış olmakla birlikte detaylara da değinmek gerekirse; bilindiği üzere Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 4/b sigortalısının gerek kendisinin ve gerekse bakmakla yükümlü olduğu kişilerin Kurumun sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için **4/b kapsamındaki sigortalının Kuruma 60 günlük prim tutarından daha fazla prim vb. borcunun bulunmaması gerekmektedir. Böyle bir borç olsa bile 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre “tecil ve taksitlendirme” yapılması halinde de bu kişiler sağlıktan yararlandırılmakta, aksi takdirde ise sağlık yardımları durdurulmaktadır!**

SGK ‘ nın GSS uygulamalarıyla ilgili **24.01.2012 tarihli bildirisinde**, “Kendi nam ve hesabına çalışanlardan (4/b’liler) 60 günden fazla prim borcu olan ancak ödeme veya taksitlendirmede bulunmayan sigortalıların **bakmakla yükümlü olduğu eş ve 18 yaş üstü çocukları Kurumumuza genel sağlık sigortalısı olmak için talepte bulunabilirler.**” Denilmiş ve devamında da talepleri sonrası yapılacak olan gelir testinin sonucuna göre prim ödemek suretiyle veya primleri devlet tarafından karşılanmak suretiyle sağlık hizmetlerinden yararlanabilecekleri ifade edilmiştir.

(SGK bildirisinde borçlu 4/b sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişilerden anne/babasının durumuna hiç değinilmemiş ise de Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Gelir Tespiti, Tescil ve İzleme Sürecine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik de aynı mealdeki 11 inci maddenin 3 üncü fıkrasında “ Bakmakla yükümlü olduğu kişilerin 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmak için talepte bulunmaları halinde yapılacak gelir tespiti sonrasında bu kişiler genel sağlık sigortası kapsamına alınır” denilmektedir. Dolayısıyla borçlu 4/b sigortalısının sağlık yardımları durdurulan anne/babası da Kurumdan talepte buldukları takdirde GSS li olabileceklerdir.)

4- İkametgâhı Türkiye’de bulunmayanlar, tutuklu ve hükümlüler, askerlik hizmetini er veya erbaş olarak yapanlarla yedek subay okulu öğrencileri genel sağlık sigortalılığı kapsamında değildir.

5- Sonuç olarak halen 4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında sigortalı olarak çalışan ya da emekli olmuş bulunan karı kocadan birinin sigortalı olması halinde **çalışmayan (kadın veya erkek fark etmez) diğer eş**, sigortalı olan eşi üzerinden “bakmakla yükümlü olunan kişi” statüsünde sağlıktan yararlanabilmektedir. Bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde sağlık hizmetlerinden yararlanan kesimin dışında kalanlardan;

5.1- Sigortalı anne/babanın **erkek çocuğu** 18 yaşını tamamladığı tarihte öğrenim görmüyor ve bir işte de çalışmıyor ise genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır.

Erkek çocuk 18 yaşını tamamlamış olmakla birlikte halen lise veya dengi okulda öğrenim görüyor ise en geç 20 yaşını, yüksek öğrenim görüyor ise bu takdirde de en geç 25 yaşını tamamladığı tarihe kadar (evlenmemiş olmak kaydıyla) sigortalı anne/baba üzerinden sağlık yardımı alabilmektedir. 20 yaşın tamamlandığı tarihte halen lise veya dengi okulda tahsile devam ediyorsa veya 25 yaşın tamamlandığı tarihte yüksek tahsil halen devam ediyorsa ve erkek çocuk bir işte de çalışmıyor ise bu takdirde lise veya dengi okulda öğrenim görülmesi halinde 20 yaşını tamamladığı tarihten, yüksek öğrenim görüyor olunması halinde de 25 yaşını tamamladığı tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı olması zorunlu olacaktır. (Tahsil yapmakla birlikte bir işte çalışması halinde kendi çalışmasından dolayı 4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında sigortalı olması gerekeceğinden kendi sigortalılığından dolayı zaten sağlıktan yararlanma imkânı olacağı hatırlanmalıdır.)

5.2- 24.01.2012 tarihli SGK bildirisine göre **01.10.2008 tarihinden önceki dönemde bakmakla yükümlü olunan kişi olarak sağlık yardımlarından faydalanan kız çocukları, 01.01.2012 tarihinden itibaren de bekâr olma ve bir işte çalışmama kaydıyla yaş şartı aranmaksızın sağlık yardımlarından faydalandırılacaklarından** bu kızların genel sağlık sigortalısı olma zorunluluğu bulunmamaktadır. Aksine 01.10.2008 tarihinden önceki dönemde anne/baba üzerinden sağlık yardımlarından faydalanmamış olan kız çocukları ise bekâr ve çalışmıyor olsalar bile **01.01.2012 tarihinden itibaren genel sağlık sigortalısı olmak mecburiyetindedir!**

5.3- Çalışmayan ve de sosyal güvenliği bulunmayan **anne ve babaların** sigortalı olan evladı üzerinden bakmakla yükümlü olunan kişi statüsünde sağlık yardımı alabilmeleri için her türlü kazanç ve irattan elde ettikleri aylık gelir tutarının aylık asgarî ücretin net tutarından daha az olması ve anne/babanın diğer evlatları üzerinden de sağlık yardımı almıyor olması gerekmektedir. Bu şartlar mevcut değilse anne/babanın zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olması gerekecektir.

5.4- Hiçbir işte çalışmayan ve dolayısıyla sosyal güvencesi bulunmayan kişilerin genel sağlık sigortalısı olmaları zorunludur. Bu kişiler SGK tarafından zaten re'sen tescil edilecektir. Bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler de (şartların mevcut olması kaydıyla) GSS tescili yapılan kişi üzerinden sağlıktan yararlanmaları mümkün olacağından, bu kişilerin ayrıca genel sağlık sigortalısı olmaları gerekmemektedir.

5.5- Kısmî süreli (part-time) çalışan veya çağrı esasına dayalı olarak çalışan veyahut da ev hizmetlerinde süreksiz olarak (ayda 30 günden az) çalışan kişiler, **emekli değil iseler veya ay içindeki eksik günlerini isteğe bağlı sigortalılıkla tamamlamıyor iseler** genel sağlık sigortalısı olmak ve eksik günler için GSS primi ödemek zorundadırlar. Ancak 1'den fazla işyerinde kısmî süreli çalışan ve Kuruma bildirilen prim ödeme gün sayıları toplamı ayda 30 günden az olmayan kişinin GSS li olmasına gerek bulunmamaktadır.

5.6- Yeşil kartı bulunan kişilerin, vize sürelerinin sona erdiği tarihten itibaren **en geç 1 ay içinde** gelir testi için müracaatta bulunmaları gerekmektedir. Bu süre içinde müracaatta bulunmayan kişilerin Kurumca GSS li olarak tescilleri re'sen yapılacak olup, bu durumda da GSS primi ödemeleri zorunlu olacaktır!

5.7- 65 yaş veya özürlü aylığı alanların yapacağı hiçbir işlem bulunmamaktadır. Bu kişiler aylık aldıkları sürece GSS li olarak sağlıktan primsiz olarak yararlanabileceklerdir.

5.8- Emeklilik için gerekli yıl ve prim ödeme gün sayısını tamamlamış olmakla birlikte yaş şartından dolayı bekleyen kişiler, bir işte çalışmadıkları takdirde genel sağlık sigortalısı olmak zorundadır. Böylece (primli veya primsiz olarak GSS li oldukları) bekleme döneminde gerek kendileri ve gerekse bakmakla yükümlü olduğu kişiler, Kurumun sağlık hizmetlerinden yararlanabileceklerdir.

5.9- 4/a, 4/b ya da 4/c kapsamında sigortalı olarak çalışan bir kişi işten ayrıldığı takdirde, yeni bir işe başlamaması veya isteğe bağlı sigortalılığa ya da işsizlik ödeneğine başvurmamış olması kaydıyla;

Geriye doğru 1 yıl içinde en az 30 günlük primi ödemesi mevcut değil ise işten ayrıldığı tarihi takip eden ilk günden itibaren,

Geriye doğru 1 yıl içinde 30 günlük prim ödemesi mevcut olmakla birlikte prim ödeme gün sayısı 90 günden az ise bu takdirde işten ayrıldığı tarihi takip eden 11 inci günden itibaren,

Geriye doğru 1 yıl içinde 90 ve daha fazla prim ödeme gün sayısı mevcut ise bu takdirde de işten ayrıldığı tarihi takip eden 101 inci günden itibaren,

Zorunlu olarak genel sağlık sigortalısı olmak ve bu meyanda gelir testi için başvuruda bulunmak zorundadır. Ancak bu kişinin eşinin de çalışmıyor olması gerekmektedir. (Kadın veya erkek fark etmez) eşi çalışıyor ise bu takdirde, eşi üzerinden "bakmakla yükümlü olunan kişi" statüsünde sağlık yardımı alma hakkı bulunduğundan yukarıda açıklanan zorunluluğa tabi olmayacağı da unutulmamalıdır.

5.10- 4/a kapsamındaki sigortalıların 1 takvim yılı içinde **1 ayı aşan ücretsiz izin sürelerinde** genel sağlık sigortalısı olması ve bu süreler için GSS primi ödemesi zorunludur.

5.11- Kuruma olan 60 günlük prim tutarından daha fazla prim vb. borcunu ödemeyen ya da taksitlendirmeyen 4/b (Bağ-Kur) sigortalısının, sağlık yardımları durdurulan bakmakla yükümlü olduğu kişiler, Kurumdan talepte buldukları takdirde GSS li olabileceklerdir. GSS primi ödeyip ödemeyecekleri ise gelir testi sonucuna göre belirlenecektir.

Bilgi ve gereği rica olunur.

